

# Loa (txuntx)urrun



KATIXA DOLHARE-ZALDUNBIDE  
LITERATUR ZALEA

PAULA ESTÉVEZ

Zutabe hau idazten ari naizenean, eskola-oporrek hastear daude. Lankide eta ikasleek besterik ez dute ahoan, nola ez. Norabait joanen ote zara? Baietz, ezin duzu moztu, bestela. Etxean geldituz, begi bistan egonen zaitzazu lanerako deia: zuzendu beharreko kopiak, prestatzekoak diren kurtsoak, borobildu nahi dituzun artikuluak, jarraitzen dituzun elkarte biltzarren prestateta... Batzuek opor lekura eramanen dute ordenagailua, lana aitzinatzeke, denborarik ez galtzeko, lanean berriz hastea gogorregia litzatekeelakoan. Badu zenbait urte, gainera, ikasleek eta burasoez normalizat daukatela irakasleekin harremanetan segitzea bakantzetan, etenik onartu gabe. Eta lortzen baduzu zure burua lanetik iraitzera, behin opor lekura heldurik, zer egingen duzue? Ibili, bisitak antolatu, familiarekin atara... eta suertez bakarrik gelditzen bazara, zutaz etsitu zuen liburua edo testua hartuko duzu, fite-fite zenbait lerro irakurtzeko edo idazteko. Hondarrean, itzuliko zara berdin nekatua, mila gauza kudeatu behar izan ondotik.

Egia erran, ez zara nehoiz gelditzen. Baina gelditu nahi ote duzue? Menturaz, ez. Zergatik? Beharbada inkontzienteki

oraino erne duzulako aspaldiko ahotsa, deus ez egitea edo plazer hutsarendako aritzea alferkeria dela diotsuna. Aitatzik erraten zigun: "Lan sanja, pausa". Hau da, pausatzea, ez da lanik egin gabe egotea, baina lan erritmoz aldatzea. Beharbada, lanetik ez zara askatzen mendetan hazi instintuak herio beldurrarekin lotzen duelako, zure baitako geldotasun egarria. Marina Tsvetaieva errusiar olerkariaren *Insomnia* poemak honela dio, Blaise Pascal filosofo jansenistari oihartzun eginez: "-Ez lo egin! Gogor egin! Egia diot! / bestela, betiereko loa da! / bestela, betiereko loa da!". Beharbada, lanean tematzen zara jendarte ero honek presio izugarria ezartzen dizulako, ezin duzulako haria galdu, behin-behinean bada ere, ezin duzula nonbait geratu ezer egin gabe. Lotan.

Zonbat denbora badu, hain zuzen ere, ez duzula nahi adina lo egin? Ez zara iratzargailuarekin lehian, goizetan, ea zoinek hasiko duen lehenik eguna? Hainbeste bada egiteko, hain dira premiatsuak egin behar pertsonal eta kolektiboak! Eta Axular leitua duzu, bada-kizu ez daitezkeela gerorako utz.

Loa: gai tabua da oraindik. Gai hori du jorratzen, manera interesgarritz, api-

rilaren 10eko *Le un hebdo* astekari frantsesak. Zenbaki horretan ikasi dut gaur egun 25-45 urte artekoen %45ak dioela ez duela behar bezainbat lo egiten, eta izugarriki areagotu direla lo arazoak gizarte osoan, adin guztietan, klase sozial orotan. C. Rauch soziologoak frogatua du emazteek, bereziki, pairatzen dutela lo eskasaz eta, egun bakarrean, lau "lan egun" dauzkatela erraten du: aktibitate profesionala, etxeko lana, lan emozionala eta gaueko lana, hori, loaren orde. P. Zawieja-k, berriz, aztertzen du zein heinetan errentagarria zaion kapitalismo handiari lotan pasatu beharko genukeen denbora. Akiduraren historia psikosozilogiko argigarria proposatzen du, egungo unadura mota berriak azalduz, hala nola "informazio-unadura", karga gehiegikeria edo deskantsu ezintasuna.

Arroztu zaigu loaren gozamenen, nor gure intimitatean amiltzeko une berezi hori, beldurgarria bezain atsegingarria izan daitekeena. Zorionez, loria handiko momentuak gerta dakizkigu, non bake-tsuki atsedean hartuko dugun, hala nola haur ttipia kulunkatzean, kantu ezti bat lagun, harekin batean lokartzerraino. Azkenean. ●